

GAZETA OLSZTYŃSKA

„Gazeta Olsztyńska” z dodatkami „Gość Niedzielny” i „Gospodarz” wychodzi codziennie z wyjątkiem świąt. Abonament miesięczny na pocztach 1.30 marek, z odnośnikiem 1.66 marek. Do Polski 4.00 złote. Wpłacić należy na konto nasze P. K. O. Warszawa numer 194 159.

Ojców mowy, ojców wiary
Brońmy zgodnie: młody, stary!

Niech będzie pochwalony
Jezus Chrystus!

Ogłoszenia przyjmuje się za opłatą 5 fenigów za 1-milimetrowy wiersz sześciolamowy. Wiersz reklamowy 15 fenigów. — Redakcja i administracja: Allenstein Ostpr., Mühlenstr. 2. Telefon nr. 2531. Pocztove konto czekowe: Königsberg 2364. Rękopisów redakcja nie zwraca.

Rok 52

Alenstein (Olsztyn), na czwartek 24 lutego 1938

Nr. 45

Wszyscy Polacy na Kongres Piętnastolecia do Berlina

Polacy!

Polactwo w Niemczech obchodzi piętnastolenną rocznicę swej ojcowskiej organizacji — Związku Polaków.

Od trzech miesięcy odbywają się sejmiki dzielnicowe i wieczornice Rodła. Wszędzie widnieje dumny znak Rodła, wszędzie śpiewane jest to samo Hasło — wytrwania i wygrania.

Wszędzie, czy to na Westfalii czy na Prusach Wschodnich, na Pograniczu czy Śląsku Opolskim, w Berlinie czy w Hamburgu, Polacy w Niemczech wykazali, że wiecznie stoją pod sztandarami Związku Polaków, że złączeni są w jedną polską rodzinę.

To było zadaniem Sejmików dzielnicowych.

Teraz kolej na Kongres całego Polactwa.

Musimy wykazać sprawność naszej organizacji, nasze wyrobienie społeczne, naszą narodową dyscyplinę.

Kongres nasz musi być najliczniejszy.

Powinniśmy wykazać, że jesteśmy w Rzeszy Niemieckiej liczną i dobraną gromadą.

Duża gromada ale i jednolita, zwarta, wierząca i miłująca.

Dzień Kongresu zbliża się wielkimi krokami.

Zgłaszajcie się tłumnie, aby wziąć udział w wielkim dniu Polactwa w Niemczech.

Konferencja Kierowników w Berlinie

BERLIN. Na Sali Rodła w Centrali Związku Polaków w Niemczech odbyła się we wtorek konferencja Kierowników Dzielnicowych Związku.

Kierownicy Dzielnic przedstawili szczegółowo położenie prawne ludności polskiej na poszczególnych terenach Rzeszy.

W drugiej części konferencji załatwiono sprawy uczestnictwa i wyjazdów na Kongres Polaków w Niemczech, który odbędzie się dnia 6 marca w Berlinie.

Na wszystkich terenach Kongres jest głównym przedmiotem zainteresowania i rozmów.

Aktywność polityki angielskiej

Były minister Eden po zgłoszeniu dymisji udaje się do Izby Gmin, gdzie wygłosił przemówienie, w którym uzasadniał swą dymisję.

Londyn. Premier Chamberlain i min. Eden wygłosili przemówienia polityczne, pierwszy w Birmingham, drugi zaś na obiedzie, wydanym przez konserwatystów w miejscowości Kenilworth w hrabstwie Warwickshire.

Premier Chamberlain oświadczył m. in.: „Pierwszym zadaniem polityki rządu było utrzymanie pokoju i tak wielkie wzmocnienie W. Brytanii aby nikt nie śmiał jej zaatakować. Jak widzimy, oba konflikty obecne — jeden w Europie, drugi na Da-

lekim Wschodzie — zostały zlokalizowane i nie zostaliśmy do nich wciągnięci. Obecnie czujemy, iż jest naszym obowiązkiem podjąć przy pierwszej okazji aktywne kroki, celem usunięcia ewentualnych przyczyn innej wojny. Czynimy olbrzymie postępy w dziedzinie dozbrojenia i stajemy się z każdym dniem coraz silniejsi, skutkiem czego opinia W. Brytanii ma o wiele więcej posłuchu w Europie, aniżeli kilka lat temu.”

Min. Eden oświadczył m. in.: „Nie chcę przema-

wiać w sprawie zamierzeń polityki brytyjskiej na r. 1938. Nie możemy nie interesować się wydarzeniami, zachodzącymi w Europie i w całym świecie. Posiadamy dokładną świadomość, że wydarzenia światowe, gdziekolwiek mają miejsce, mogą pewnego dnia swymi konsekwencjami dotknąć W. Brytanię.”

×

W zwykłe dobrze poinformowanych kołach uważają, że za rządem będą głosowali także liberali rządowi; czy natomiast wszyscy deputowani narodowej partii robotniczej oddadzą głos za rządem, to jeszcze nie jest pewne. Być może, że niektórzy członkowie frakcji będą głosowali za Edenem względnie za wotum nieufności dla rządu.

Z dotychczasowych głosów prasowych wynika, że rząd może zwyciężyć opozycję. Polityczny korespondent „Daily Telegraph” pisze, że po przemówieniach parlamentarnych wzrósł znacznie nastrój przychylny dla rządu; w toku debaty ujawniła się tylko nieznaczna mniejszość, która występuje w obronę Edena i Cranbornea. Także „Daily Express” stwierdza krótko, że przesilenie polityczne minęło, że nie będzie już zmian w gabinecie, że rząd nie poniósł żadnej klęski i że w najbliższych miesiącach nie będzie nowych wyborów.

Były minister spraw zagranicznych Anglii Anthony Eden

W kilku wierszach

Alexandria. W odległości 60 klm. na południe od Alexandrii, na pustyni uległ katastrofie samolot włoski. Dwóch pilotów — Oliviero Varzi i Rinaldo Rinaldi zginęło na miejscu.

Znany rekordzista automobilowy Achille Varzi †

Niemiecki samolot pocztowy, kursujący regularnie na linii Kolonia—Paryż, uległ niedaleko Paryża katastrofie. Samolot rozbił się o 160 metrowy pagórek. Załoga, składająca się z 3 osób została zabita.

Berlin. Pomiędzy generałem Franco a Kanclerzem Hitlerem nastąpiła wymiana telegramów z okazji posiedzenia Reichstagu.

Warszawa. Na zaproszenie rządu włoskiego minister spraw zagranicznych J. Beck uda się w początkach przyszłego miesiąca z oficjalną wizytą do Rzymu.

Tallin. Jak donosi prasa, władze sowieckie przystąpiły do wzmocnienia ochrony granicy za Narw. Z estońskiej strony widać gęste patrole sowieckie wzdłuż rzeki Kulla.

Jerozolima. Według statystyki agencji żydowskiej przybyło do Palestyny w ostatnich 18 latach 300.154 żydów, z czego 175.000 w ostatnich 5 latach. W 1937 r. przybyło do Palestyny 10.547 imigrantów żydowskich.

Jerozolima. W pobliżu Tyru władze libańskie skonfiskowały znajdujący się w samochodzie ciężarowym ładunek broni i amunicji, przeznaczony dla Palestyny.

Amsterdam. Podczas uroczystego zebrania towarzystwa „Nederland-Polen” w Amsterdamie poseł Babiński udekorował komandorią orderu Odrodzenia Polski prokuratora van Thielea, przewodniczącego tego towarzystwa, obchodzącego 10-lecie swego istnienia.

Paryż. G. P. U. popełniła na terenie tutejszym nową zbrodnię, ofiarą której padł były pułkownik armii carskiej Czinerin. Został on nasamprzód uduszony a zwłoki jego wrzucono do Sekwany.

Marsylia jako brama Europy do Afryki

Greckie i rzymskie wspomnienia. — Największy port Morza Śródziemnego. — Kultura nowożytna i romantyzm minionych wieków. — Atrakcje miasta. (Korespondencja własna.)

Marsylia, w lutym 1938.

Cały swój urok zawdzięcza Marsylia swemu położeniu nad błękitnym Morzem Śródziemnym, będąc rozrzucona na malowniczych pagórkach, wpadających wprost w morze i tworzących liczne zatoczki. Marsylia, zamykając od zachodu t. zw. lazurowe wybrzeże, jest najstarszym i bodaj najbardziej oryginalnym miastem słonecznej Francji.

Liczy ona już przeszło 26 wieków istnienia. Zwana ongiś w starożytności Massalią, była miastem greckim, założonym na miejscu dawnej osady fenickiej, a następnie ważnym i ruchliwym portem rzymskim. Potężna i bogata, kwitnąca handlem i przemysłem rywalizowała Marsylia zwycięsko z Kartaginą, a dzięki swej wysokiej kulturze było uważana za Ateny Zachodu.

W ciągu swych długich dziejów przechodziła Marsylia nierzadko ciężkie chwile. Zawsze podno-

Okrutne metody śledcze

Dzienniki sowieckie wykazują niezwykle zdenerwowanie po aferze Butenki. Mediolański „Corriere della Sera” donosi z Moskwy o dramatycznej interwencji szefa GPU. Jeżowa w gmachu komisariatu spraw zagranicznych.

Jeżow w towarzystwie 80-ciu agentów GPU. wkroczył do budynku i rozpoczął śledztwo. Komisarz Litwinow pragnął osobiście zaprotestować przeciwko temu u Stalina, lecz Jeżow rozkazał mu pozostać w gabinecie i nie ruszać się aż do końca przesłuchania. Centrale telefoniczne komisariatu zostały równocześnie przerwane.

Litwinowa pilnowało czterech agentów.

Jeżow zaaresztował z miejsca szefów głównych departamentów komisariatu spraw zagranicznych, a to: szefa trzeciego departamentu Ehrensa, dyr. wydziału Europy środkowej Neumana, szefa wydziału Europy południowo-zachodniej Czlenowa, oraz 20-tu funkcjonariuszy komisariatu. Agenci GPU. unieśli ze sobą kilka paczek zasekwestrowanych dokumentów.

Według powszechnej opinii pozycja Litwinowa jest beznadziejna, tembardziej, iż Butenko był jednym z jego protegowanych. Stalin zawezwał onegdaj Litwinowa na Kreml i podobno nakłonił go do dymisji.

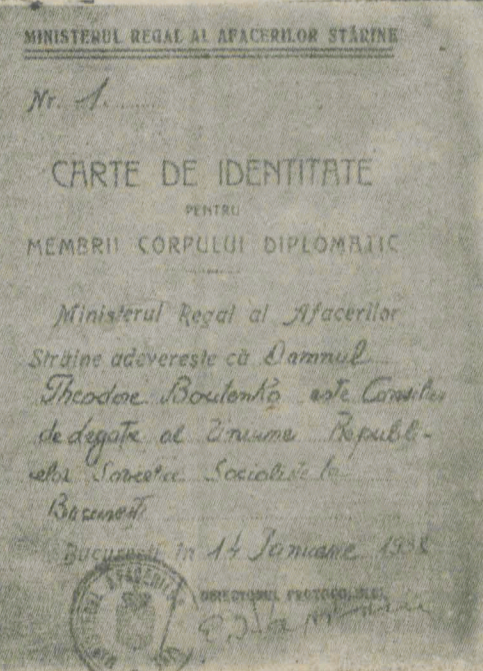
Do więzienia na Łubiance zawezwano b. posta

sowieckiego w Bukareszcie Ostrowskiego, który po krótkiej rozmowie z Jeżowem znalazł się w więzieniu. Ostrowski oskarżony jest, iż w swoim czasie nie udzielił właściwych informacji o człowieku, — który miał go zastąpić w Bukareszcie. Wiadomość o aresztowaniu żony i małej córeczki Butenki została potwierdzona w Leningradzie.

W kołach dyplomatycznych Moskwy, obiega pogłoska, iż rząd sowiecki odwoła swego ambasadora w Rzymie, Steina na znak protestu przeciw publikacjom prasy włoskiej o aferze Butenki.

Wielką sensację wywołała wiadomość o aresztowaniu w Moskwie Romana Biskego, urzędowego tłumacza ambasady Stanów Zjednoczonych. Biske obywatel brytyjski z urodzenia, przed pewnym czasem zażądał nadania mu obywatelstwa sowieckiego. Przed trzema dniami zaginał wśród tajemniczych okoliczności. Przyjaciele zastali na drzwiach jego mieszkania pieczęć komisariatu spraw wewnętrznych. Jest to znak, iż właściciel mieszkania został zaaresztowany.

Aresztowanie Biskego, nastąpiło tuż po aresztowaniu Tatjana Sowaniow, sekretarki Izby handlowej rosyjsko-amerykańskiej, Nadji Radunskaji, sekretarki agencji International News Service dalej tłumaczki poselstwa duńskiego i innych pomniejszych urzędników różnych przedstawicielstw zagranicznych w Moskwie.

Wobec tego, iż Butenko, który się schronił przed GPU na terenie Włoch, nie jest wcale Butenko, lecz osobnik o podobnym wyglądzie, ogłosiła gazeta włoska powyższą legitymację Butenki. Legitymacja ta jest wystawiona przez

sowiecki komisariat dla spraw zagranicznych. Poza tym przyjął Butenko licznych dziennikarzy i dyplomatów, którzy go rozpoznali. Twierdzenia Moskwy są więc niesłychanie niezręcznym wykretem w tej, Moskwę tak wielce kompromitującej aferze.

Görring pojechał do Polski

Berlin. Marszałek Goering opuścił w wtorek Berlin, jadąc do Warszawy, by brać udział w polowaniu reprezentacyjnym w Białowieży.

Władze angielskie ścigają zabójców majora Aldersona

Jerozolima. Policja, wojsko i samoloty brytyjskie przeszukują góry Samarii w pościgu za zabójcami majora Aldersona. Aresztowano kilkanaście osób, które zostały skierowane do Hajfy, gdzie będą skonfrontowane z wdową po majorze.

Pani Alderson wykazała podczas napaści, któ-

rej ofiarą padł jej mąż, wielką odwagę. Widząc, iż mąż jej, ranny od kuli jednego z napastników, osunął się na siedzenie samochodu, pani Alderson ujęła kierownicę i, zwiększając szybkość, wśród strzałów napastników, przedostała się poprzez kordon, którym zamknęli drogę i szczęśliwie przybyła do Hajfy.

London. Policja aresztowała kilkanaście osób, podejrzanych o pełnienie służby łączności pomiędzy bandami arabskimi a przewodcami ruchu terrorystycznego w Palestynie. Wśród aresztowanych znajduje się szeik Mussa, szeik Nazari oraz dwóch członków dawnej przybocznej gwardii muftiego Husseina. Aresztowanych przewieziono do obozu koncentracyjnego.

siła się z upadku i rozkwitała na nowo. Po odkryciu Ameryki, kiedy uwaga Europy zwróciła się ku Nowemu Światu, straciła Marsylia swe dawniejsze znaczenie jednego z największych portów południowej i wschodniej Europy.

Nowa era rozkwitu tego miasta i portu datuje się od XIX w., gdy Francja uzyskała kolonie w Afryce i Azji, a budowa kanału Suezkiego, otworzył nową drogę na Wschód i przywróciła znaczenie morza Śródziemnego. Dziś też jest Marsylia pierwszym portem Francji i Morza Śródziemnego, drugim co do wielkości miastem francuskim, liczącym dziś blisko jeden milion mieszkańców. Do portu zawijają dziś wielkie statki handlowe i pasażerskie ze wszystkich krajów śródziemnomorskich, zachodniej Afryki i Dalekiego Wschodu.

Marsylia jest bardzo ciekawym miastem. Kryje ona w swych murach równocześnie romantyczny urok czasów zamierzchłych, subtelną kulturę nowożytnego Zachodu i malowniczy egzotyzm wschodni.

W nowej Marsylii podziwiać możemy świetny płon wyrafinowanej cywilizacji francuskiej. Przejawia się on na jej pięknych rozległych i gwarnych, wysadzanych platanami ulicach, obszernych placach, zdobnych w monumentalne pomniki. Kryje się we wsłoneżonych pałacach i muzeach, mieszczących bogactwo owoców kultury wszelkich epok i wszystkich niemal cześci świata.

Jedną z najokazalszych ulic nowej Marsylii, jest „Avenue du Prado”, zaliczona do najpiękniejszych bulwarów świata. Dzięki swej ogromnej szerokości i wspaniałym cienistym platanom, które przecinają go w 6 rzędach, przewyższa ta aleja swą pięknnością nawet Pola Elizejskie w Paryżu. Drugi wspaniały bulwar „Promenade de la Corniche”, wieje się zygawkowato tuż nad samym morzem, mając po przeciwnej stronie strome wzgórza, uwieńczone pięknymi pałacami i willami.

Romantyzm minionych wieków kryje w ciasnych uliczkach starej Marsylii, gdzie pozatym roi się od wyrzutków i metów społecznych. Egzotyzm Wschodu wita nas w porcie wśród mrowiska tłumów różnobarwnych i różnojęzycznych.

Inną atrakcją Marsylii jest najwyższe jej wzgórze z pięknym kościołkiem Notre Dame de la Garde, skąd roztacza się najcudowniejszy widok na malowniczo położone miasto, otaczające góry i oblewające je morze, z którego szafirowej toni wynurza się skaliste wysepki. Na jednej z nich widnieją zdaleka wieże zamku d'If, tego „chateau d'If” w którym miał być więziony bohater słynnego romansu Dumasa hr. Monte-Christo.

Marsylia z wyniosłych wzgórz zdaje się sięgać wzrokiem ku dalekim wybrzeżom Afryki. Uśmiecha się do niej złote słońce Południa i cała Francja, widząc w niej bramę, wiodącą ku „złotodajnym” koloniom Azji i Afryki.

L. Wi-kowski.

Gdy wojna domowa się skończy...

Zadania gospodarczej odbudowy Hiszpanii.

Jak wszyscy życzymy sobie rychłego zakończenia hiszpańskiej wojny domowej tak samo wszyscy zainteresowani jesteśmy w tym, by, po zawarciu pokoju, Hiszpania odbudowała zniszczone miasta i osiedla i odrodziła się gospodarczo. Im mniej do tej odbudowy Hiszpania potrzebować będzie pomocy finansowej zagranicy, im mniej przez to zależna będzie od jednego lub drugiego wierzyciela, tym łatwiej i Polsce nawiązać będzie dawniejsze stosunki gospodarcze i ukształtować je na takim poziomie na jakim były przed wojną, w czasach pokojowej współpracy.

Spustoszenia gospodarcze wyrządzone i pogłębiane przez wojnę domową w Hiszpanii są o wiele większe, niż mogłoby się zdawać. Nie chodzi bowiem wyłącznie o uszkodzenia gmachów, urządzeń komunikacyjnych, fabryk i maszyn, gdzie straty mimo trudności zebrania dokładnych danych, obliczać można na setki milionów złotych. Do tego wliczyć trzeba powszechne zubożenie ludności, (zwłaszcza w okęgach, w których toczą się walki), spowodowane przez konieczność zaprzestania pracy i zamknięcie warsztatów pracy, zaniedbane sprzątanie zbytu, przeszkody kredytowe, zawieszenie wypłat, zajęcie prywatnych i publicznych środków dla celów wojennych, rekwizycje itd. Dopóki odbudowa oficjalnie nie zostanie podjęta przez państwo, tak długo trudno będzie o większe kredyty.

Skarb hiszpański, posiadający kiedyś czwarty co do wielkości zapas złota na kuli ziemskiej, został przez bolszewików doszczętnie ograbiony. Prawdopodobnie rozporządza nim reszta potrzebna na finansowanie importu materiałów wojennych. Czy banki prywatne będą jeszcze zdolne do życia, to się dopiero okaże. W każdym razie będą potrzebowały pokaźnego zasłku z powstać mającego nowego banku państwowego. Osiągnięcie aktywnego bilansu handlowego nie będzie dla Hiszpanii tak łatwe, bowiem jeszcze w okresie przed wojną domową był już bierny. Równowagę bilansu handlowego mogą jedynie utrzymać kapitały zagraniczne. Wielkość tych kapitałów zagranicznych zainwestowanych obecnie w Hiszpanii, trudno określić z braku odpowiednich danych. Największe są jednak niewątpliwie udziały angielskie w górnictwie, ciężkim przemyśle, przemyśle zbrojeni, tekstylnym, chemicznym, elektrowniach i ruchu kolejowym. Poza Anglią na pierwszy plan wysuwa się również Francja, która rozporządza dużymi kapitałami, zwłaszcza w górnictwie hiszpańskim, górnictwie i przemyśle chemicznym. Kapitał Stanów Zjednoczonych Amer. Półn. dominuje w urządzeniach poczt, telegrafów i telefonów, a przede wszystkim w przemyśle korkowym i samochodowym. Belgia ma znaczne udziały swoich kapitałów w górnictwie, Szwajcaria w ważnych ośrodkach produkcji prądu elektrycznego. Niemcy, którzy w Hiszpanii wskutek jej neutralności, nie utracili w okresie wojny światowej kontaktu handlowego i zachowali ciągłość przedwojennych stosunków handlowych z Hiszpanią — szczególnie zaangażowani są swoimi kapitałami w górnictwie, stoczniach okrętowych, fabrykach przetworów chemicznych, elektrowniach, a obecnie również w przemyśle cukrowniczym i gumowym. Bardzo ważnym dla gospodarczej odbudowy Hiszpanii będzie okoliczność, czy rządowi narodowemu uda się kapitał zagraniczny zatrzymać w kraju i przekonać o konieczności odbudowy i uruchomienia swego czasu przez nich założonych placówek przemysłowych. Przez to wpłynęłyby do kraju dalsze kapitały, praca ruszyłaby z miejsca, ożywiłby się przemysł, podczas gdy rząd mógłby posiadać przez siebie szczupłe zasoby, wyasygnować na cele rolnictwa, handlu i przemysłu krajowego.

Dużym plusem, mogącym znacznie odbudowę gospodarczą ułatwić, to fakt, że Hiszpania mimo wielkich postępów na polu przemysłowym jest krajem wybitnie rolniczym. Na 7 400 000 pracujących obliczono w roku 1930, 4 500 000 pracujących na roli. Z ogólnego eksportu dwie trzecie przypadają na artykuły spożywcze i napoje. Kraje rolnicze zazwyczaj szybciej otrzaskują się z następstw klęsk gospodarczych, od krajów wybitnie przemysłowych, tymbardziej jeśli ludność ma tak skromne wymagania, jak lud hiszpański. Ale eksport produktów rolnych zagranicę, jest dla rolnictwa hiszpańskiego kwestią życia, bowiem produkcja wełny, winy i oliwy, oraz zbiór pszenicy i owoców południowych, sięga daleko poza pokrycie potrzeb własnych. Polityka handlu zagranicznego stoi pod znakiem przymusu zabezpieczenia sobie rynków zbytu przy pomocy korzystnych umów handlowych. Jako rekompensatę otrzymalaby Hiszpania z zagranicy towary gotowe, wskutek czego jednak krajowy przemysł wytwórczy rozwijać mógłby się tylko bardzo powoli. Przed tym zagadnieniem stanie również rząd generała Franco, gdy przystąpi do odbudowy wewnętrznego życia gospodarczego.

**Czy już zgłosiłeś się na Kongres
Polaków na 6 marca do Berlina?**

Teruel zdobyty

Wspaniałe zwycięstwo wojsk narodowych

Salamanka. Wojska gen. Franco wkroczyły na przedmieścia Teruelu. Oczyszczenie miasta z czerwonych jest kwestią najbliższych godzin.

Po ostatnich sukcesach powstańców, którzy sforsowali rzekę Alfambra poczęli atakować miejscowości i pozycje czerwonych na wschód od Teruelu, sytuacja oddziałów rządowych, zajmujących miasto, stała się krytyczna.

W rękach czerwonych znajduje się jeszcze jedna kluczowa pozycja pod Teruelem, a mianowicie wzgórze Santa Barbara. Powstańcy do późnego wieczora atakowali tę pozycję, jednak bez skutku.

Czerwoni nie mają nadziei utrzymania tego ostatniego szanika, to też rozpoczęli już wycofywanie wojsk z Teruela. Linia kolejowa, prowadząca do Walencji, znajdujące się pod ostrzałem dział powstańczych, co utrudnia wojskom rządowym wycofywanie się.

W ciągu dnia powstańcy wzięli pod Teruelem do niewoli około 500 jeńców. W miejscowości Mansueto zdobyto 50 karabinów maszynowych. W wal-

kach powietrznych zestrzelono dwa samoloty rządowe.

Ostatnie godziny Teruelu.

Salamanka. Radio powstańcze ogłasza komunikat kwatery głównej:

Cztery kolumny wojsk, działające na odcinku Teruelu wykonały wszystkie zadania postawione im przez wyższe dowództwo. Teruel z punktu widzenia wojskowego jest już zdobyty. Siły nieprzyjacielskie są otoczone i pospiesznie umacniają miasto, budując okopy na ulicach. Mimo tych przygotowań, Teruel będzie musiał przejść w nasze ręce. Operacjami wojsk powstańczych pod Teruelem kieruje osobiście gen. Franco.

Jak donosi radio Salamanka, przełamali żołnierze ostatni opór czerwonych pod Teruel. Na gruzach gmachu administracyjnego wywieszono zwycięski sztandar. Wojska narodowe zdobyły bogaty łup. W całej narodowej Hiszpanii panuje wielka radość.

Praga — centrum działalności Kominternu na Europę środkową

Praga. W zapowiedzianej przez Stalina nowej ofensywie Kominternu, bardzo aktywną rolę przy urzeczywistnieniu planów moskiewskich ma odegrać Czechosłowacja.

Centrala Kominternu na środkową Europę i Bałkany, została jak wiadomo zainstalowana w Pradze jeszcze w r. 1934. W Pradze mieszczą się również agencje sekcji komunistycznych: niemieckiej, pol-

skiej, austriackiej, węgierskiej i rumuńskiej. Ostatnia nominacja przewodcy komunistów czeskich Gotwanda, na 5-go sekretarza Kominternu, niejako „oficjalnie” tworzy z Pragi centrum wywrotowej działalności na Europę środkową. Dotychczasowy, bowiem delegat III-ciej międzynarodówki „rezydował” w Pradze w charakterze „pracownika” poselstwa sowieckiego.

Nową konstytucję Rumunii

Bukareszt. Droga dekretu królewskiego nadana została Rumunii nowa konstytucja, w myśl zasad której naród rumuński ma pierwszeństwo w państwie. Konstytucja ustala zasady praw i obowiązków obywateli, wzmacnia autorytet i niezależność rządu, redukuje liczbę senatorów i deputowanych, ustala właściwą liczbę reprezentantów w parlamencie rolników, pracowników intelektualnych i innych czynników społecznych. W dalszych

postanowieniach konstytucja przewiduje gwarancje dla reprezentantów parlamentarnych, surowe kary dla przestępców i winnych sprzeniewierzenia funduszy publicznych. Ustalono zostało prawo włościan do ziemi, która w drodze wywłaszczenia przejdzie na ich własność.

Równość praw dla narodowych mniejszości od wieków osiadłych w Rumunii zostaje zapewniona.

Wojsko polskie ku czci Ojca św.

W Domu Żołnierza na Pradze odbyła się uroczysta akademie papieska z okazji 16-ej rocznicy koronacji Ojca św., Piusa XI. W akademii wzięli udział II.E.E. ks. nuncjusz Cortesi, ks. biskup Gawlina, wicemin. spraw wojsk. gen. Głuchowski, generałowie Regulski, Trojanowski, Ruppert, ks. radca Pacini, duchowieństwo, oficerowie, delegacje oddziałów wszystkich broni.

Słowo wstępne wygłosił ks. biskup polowy. Następnie płk. dypl. Adam Brzechwa-Ajdukiewicz wygłosił odczyt n. t. „Pius XI a Polska”. Prelegent w niezwykłej głębokiej referacji naszkicował skrzyżowanie się dróg zmartwychwstałej Polski i nuncjusza Ratti’ego, jego oddanie naszej sprawie w najtrudniejszych chwilach, serdeczną przyjaźń, która łączyła Piusa XI z naszym narodem. W drugiej części swego odczytu płk. Ajdukiewicz omówił wielkie znaczenie walorów religijno-moralnych w dziedzinie obrony państwa.

Olbrzymi skład złodziejski

wykryła policja w Grenoble.

Paryż. Policja w Grenoble, która od 10-ciu lat prowadziła daremne poszukiwania za bandą złodziejską dokonywującą szeregu kradzieży, wpadła w piątek na trop szefa tej bandy, który w kołach przestępczych w Grenoble nosi przydomek „Arsen Lupin strychów”. Zatrzymany przez policjantów przestępca zdołał schronić się do jednego z domów pobliskich i po dramatycznym pościgu po ośnieżonych dachach znikł z oczu ścigających policjantów.

Około 20 policjantów, zmobilizowanych na miejscu przez całą noc kontynuowało poszukiwania po dachach i strychach całego bloku domów. Przestępcy nie zdołano schwycić, natomiast wykryto na strychach dwa składy przedmiotów skradzionych. Składy te zawierały tak wielką ilość skradzionych przedmiotów, że auto ciężarowe musiało obrócić 20 razy, by przewieźć te przedmioty do prefektury policji.

Władze śledcze obliczają, że banda pozostająca pod kierownictwem zbiegłego przestępcy dokonała w ciągu 10-ciu lat około 300 kradzieży, między innymi jej dziełem była prawdopodobnie kradzież klejnotów na 200 tys. franków, popełniona w 1929 roku. Zbiegły przestępca, którego zdołano zidentyfikować jest 37-letnim Włochem nazwiskiem Sacarotti, który na jednym ze strychów posiadał całą

garderobę przebrań, zawierającą m. in. przebrania oficera, inkasenta gazowni, technika wodociągowego. Prowadził on podwójne życie. Przedstawiając się bowiem przed 7-miu laty pod fałszywym nazwiskiem, jako lekarz jednemu z wybitniejszych obywateli miasta, zdołał się ożenić z jego córką i uzyskać w ten sposób dostęp do kół towarzyskich Grenoble. Władze śledcze energicznie poszukują zbiegłego przestępcy.

7 miesięcy wojny w Chinach

W ubiegłą sobotę minęło 7 miesięcy od chwili wybuchu faktycznej wojny między Japonią a Chinami. Z tej okazji rząd chiński przedstawił światu okropny bilans wojny, który wykazuje, że w tych krwawych zmaganiach zniszczony został dobytek stu milionów Chińczyków, a 20 milionów ludzi popadło w ostateczną nędzę. Pół miliona żołnierzy chińskich padło na polu walki, a dziesiątki tysięcy zginęło od bomb lotniczych japońskich. Piąta część terytorium Chin znajduje się obecnie pod władzą Japończyków.

Mimo to Chińczycy zdecydowani są walczyć dalej w obronie swej niezawisłości.

KRONIKA

Kalendarz dnia

Czwartek

24

Luty

Macieja apost. m., Modesta b.
Słowiański: Bogusza.
Słońca wsch. 6.35, zach. 17.05.
Księżycyca wsch. 3.04, zach. 11.19.

Kronika historyczna:

1468. Zmarł Jan Gutenberg wynal. druku.
1804. Dekret Napoleona o Legionach Polskich.
1831. Bitwa powstańców pod Białoleką.
1920. Założenie partii przez Hitlera w Monachium.

Przysłowia ludowe:

Jeżeli mróz na świętego Macieja,
Czterdzieści dni tegoż nadzieja.

Ciekawe wiadomości:

Według obliczeń rybacy na wybrzeżu polskim posiadają ogółem 35 tys. sieci.

Rady praktyczne:

Czystość, powietrze i słońce, to największy wro-
gowie chorób.

Złote myśli:

Za dni naszych trudniej o serce niż o rozum,
trudniej o poczciwość i niepokalaność, niż o zdol-
ności. Goethe już wiedział o tym — kiedy sercu
Małgorzaty kazał zbawiać Faustową genialność.
Z. Krasieński.

Dziecko pod kołami samochodu

W Olsztynie mamy znów do zanotowania tra-
giczny wypadek, ofiarą którego padł 6-letni synek
robotnika Gramscha. Chłopiec bawił się z innymi
dziećmi na ulicy Jondorfskiej i nie zauważył zbli-
żającego się samochodu ciężarowego, naładowane-
go drzewem. Nieszczęśliwe dziecko zostało naje-
chane i zmarło krótko po wypadku.

KRONIKA ZIEMI MALBORSKIEJ

— Sztum (Stuhm). Rodaku na Ziemi Malbor-
skiej! Jeżeli dotąd nie zgłosiłeś się na Kongres Po-
laków w Niemczech do Berlina na dzień 6 marca,
pamiętaj że dziś jeszcze powinieś uczynić to w
najbliższym Oddziale Zw. Pol. w N. lub w biurze
okręgowym.

— Sztum (Stuhm). Józef P. z Dużych Ramz
przyjął robotę u pewnego gospodarza w Sztumskiej
Wsi. Ponieważ chlebowodawca jego zalegał z wypła-
ceniem mu zarobku, P. za pomocą podrobionego klu-
cza włamał się do mieszkania i przywłaszczył so-
bie 70 mk. Prokurator w ostrych słowach potępił
samowolę oskarżonego i wniósł o ukaranie go wię-
zieniem 5 miesięcy. Sąd podwyższył karę tę do 9
miesięcy.

— Malbork (Marienburg). W piątek popołudniu
przechodnie w pobliżu starej bramy miejskiej byli
świadkami niezwyklej zapory. Samochód ciężaro-
wy z Królewca był zbyt wysoki, aby przejechać
przez bramę i w niej utknął. Ruch został zatamo-
wany do czasu usunięcia przeszkody.

— Ostatni targ na prosiaki był słabo obesłany.
Ceny za parę prosiaków wahały się od 30—35 mk.

— Niemiecka Dąbrówka. Tutejsze jezioro jest
celem podróży wielu firm malborskich, które ko-
rzystają z dobrej okazji, aby zaopatrzyć się w łód
na czas letni.

— Ryjewo (Rehhof). W czasie wycieczki zaba-
wiały się dzieci szkolne na lodzie stawu w lesie
tutejszym. Jeden z chłopców wpadł do przerębli.
Tonącego wyratował nauczyciel Laabs.

— Susz (Rosenberg). W czasie od 10 do 20 lu-
tego zapisano w księgach urzędu stanu cywilnego
5 urodzin, 4 wypadki śmierci, 1 ślub.

Z MAZOWSZA

— Olsztynek (Hohenstein). Przed samochodem,
jadącym w kierunku Niborka, spłoszyły się konie.
Jeden z koni skoczył wprost na samochód. Kierow-
ca samochodu wyszedł z wypadku bez szwanku na
zdrowiu. Koń został pokaleczony.

— Nibork (Neidenburg). Pewien chłopak poza-
szkolny zabawiał się buszowaniem. Manipulując bro-
nią został ugodzony wystrzałem w ramię. Ranny
udał się do lekarza.

— Ostróda (Osterode). 9-letni uczeń szkolny
Herbst z Ostródy zabawiał się na jeziorze Drwęcy.
Nagle łód się załamał i chłopiec wpadł do wody.
Tonącemu pospieszył z pomocą młodociany Heinz
Brink, który nieprzytomnego już chłopca wyrato-
wał z topieli.

— Ostróda (Osterode). Podczas gaszenia po-
żaru w Szmykwałdzie, o czym wczoraj donosiliśmy,
doznało dwóch strażaków poparzeń.

— Ulnowo (Faulen). Spłoszyły się konie gospo-
darza S. Gospodarz spadł z fury i został uderzony

kopytem końskim. Ciężko rannego odstawiono do
szpitala.

— Pasym (Passenheim). Uczeń szkolny K. syn
pracownika kolejowego, upadł w czasie jazdy na
łyżwach i złamał sobie nogę.

— Pisz (Johannisburg). Właściciel tartaku Kurt
Jaedke najechał swym samochodem na drzewo.
J. i dwie dalsze osoby doznały ciężkich okaleczeń.
Rannych odstawiono do szpitala.

Z INNYCH CZĘŚCI PRUS WSCHODNICH

— Tylża (Tilsit). Na niestrzeżonym przejeździe
kolejowym na torze do Stółpian został dozorca
dróg August Puczk przejechany przez pociąg i na
miejsce zabity. Ciało jego znaleziono następnego
dnia. P. pozostawił żonę i troje dzieci.

KRONIKA POGRANICZA

— Wiśniewka. W niedzielę, dnia 13 lutego br.
odbyło się w Wiśniewce nadzwyczaj ciekawe i in-
teresujące posiedzenie rolników. Omawiano na nim
mianowicie sprawę racjonalnego odżywiania krów,
ażby przez dobór odpowiedniej paszy doprowadzić
bydło do jak największej mleczności a przez to i
rentowności. Zgromadzeni wysłuchali referatu z
wielką uwagą i po skończeniu referatu rozwinęli
bardzo żywą dyskusję. Pod koniec zebrania wybra-
no nowy zarząd Kółka Rolniczego. W skład tegoż
weszli: Józef K. — prezes, A. K. — wiceprezes, J.
D. — sekretarz, K. W. — skarbnik.

Z DALSZYCH STRON

— Bochum. Ze wszystkich oddziałów Zw. Pol.
w N. i ośrodków życia polskiego na zachodzie Nie-
miec donoszą: Jedziemy gromadą na Kongres Po-
laków w Berlinie dnia 6 marca 1938.

WIADOMOŚCI ZE ŚWIATA

Zajścia przed teatrem w Antwerpii

Antwerpia. W pobliżu teatru doszło do
zajść, które zmieniły się w bójkę zmuszając policję
do wkroczenia. Przyczyna tych zajść było przedsta-
wienie teatralne, zorganizowane przez stowarzysze-
nie wolnomyslicieli. Szkoła, którą zapowiedziano
na afiszach nie miała być zresztą grana, z powodu
zakazu władz, ale organizatorzy przedstawienia za-
mierali ją zastąpić przez inną sztukę. Manifestanci
wśród których było wielu studentów, przybyłych z
innych miast usiłowali zbliżyć się do teatru, zostali
jednakże odepchnięci przez policję. Wobec stanowis-
ka zajętego przez tłum, który zaczął atakować po-
licję — policjanci byli zmuszeni do użycia broni. Kil-
ku studentów doznało ciężkich obrażeń cieleśnych,
kilku tłum stratawał. Wkrótce potem jednakże ma-
nifestanci zgromadzili się ponownie usiłując jeszcze
raz przedostać się do teatru. Policjanci dali kilka
strzałów rewolwerowych w powietrze, co wywoła-
ło ponowną panikę wśród tłumu, który się roz-
proszł. Wokół teatru wzmocniono posterunki po-
licyjne. Zajścia już więcej nie powtórzyły się.

Człowiek, który posiada 10 tonn złota i... 500 żon

Do szpitala w Addis-Abebie przybył w tych
dniach samolotem niezwyklej pacjent. Jest nim 105-
letni przywódca szczepu Beni Szangul, dedżak
Szech Hogeli, uchodzący za najbogatszego i najstar-
szego mieszkańca Etiopii.

Tubylcy twierdzą, że sędziwy dedżak przecho-
wuje w piwnicach swego domu w Asosa 10 tonn
szczerzego złota oraz kilkanaście worków drogocen-
nych kamieni i talarów Marji Teresy. Niewątpliwym
dowodem bogactwa Szecha Hogeli jest również fakt
że posiada on 500 żon i 297 dzieci obojga płci w wie-
ku od 35 do 80 lat (ilość potomstwa drugiego, trze-
ciego i czwartego pokolenia nie została bliżej usta-
lona).

Dedżak Hogeli przewieziony został z Asosy do
Addis Abeby samolotem włoskiego Czerwonego
Krzyża w celu dokonania operacji wyrostka robacz-
kowego (ślepej kiszki). Oświadczył on, iż jazda sa-
molotem bardzo mu się podoba, gdyż samolot leci
szybciej od... jastrzębia.

Program radiowy

rozgłośni warszawskiej

Piątek, 25 lutego 1938.

6.15 Pieśń „Kiedy ranne”. 6.20 Gimnastyka. 6.40
Płyty. 7.00 Dz. poranny. 7.15 Płyty. 8.00 Audycja
dla szkół. 11.15 Audycja dla szkół: „Emil i detekty-
wi” — słuchowisko. 11.45 Płyty. 11.57 Sygnał cza-
su i hejnał z Krakowa. 12.03 Audycja południowa.
15.30 Wiad. gospod. 15.45 „Doktor z Wolsztyna” —
pogadanka. 16.00 Rozmowa z chorymi. 16.15 Kon-

Gewinnauszug
5. Klasse 50. Preussisch-Schuldeutsche (276. Preuss.) Klassen-Lotterie
Dane. Gewinne Nachdruck verboten

Auf jede gezogene Nummer sind zwei gleich hohe Gewinne
gefallen, und zwar je einer auf die Lose gleicher Nummer
in den beiden Abteilungen I und II

13. Ziehungstag 22. Februar 1938
An der heutigen Vormittagsziehung wurden gezogen

2 Gewinne zu 20000 RM. 322859
4 Gewinne zu 5000 RM. 8954 154196
4 Gewinne zu 3000 RM. 21145 93421
10 Gewinne zu 2000 RM. 3168 313635 355564 373810 379926
50 Gewinne zu 1000 RM. 102013 105555 131660 135007 136512
60213 71818 89282 100105 10527 13769 15278 22152 38146 49769
146542 154510 155112 158544 158859 188827 183995 197069 243156
245636 246554 258770 271299 283018 296941 299588 311852 346459
349718 359747 363532 376414 381296 387161 394077
84 Gewinne zu 500 RM. 24861 25800 25982 35265 70538 80111
101306 103585 103670 113567 117278 120616 122067 128843 140748
162773 163844 154975 159438 159483 168648 179783 184918 199342
240724 244320 250884 253653 262143 263739 273027 305880 308416
313897 323639 344044 350858 366864 367109 379386 384236 388614

168 Gewinne zu 300 RM. 271 5611 10244 13923 14978 18953 22861
30889 31758 53169 57626 62905 65498 68483 68805 72359 73783
78994 79110 82076 87780 94285 97385 98474 99230 103863 104042
109570 114037 116833 117917 119669 120636 123383 127339 127356
134988 141734 152050 157266 158602 161715 161732 168121 173106
174396 185259 188439 192050 194153 197546 211155 212210 213058
213988 226584 229078 233199 233662 238680 247179 251036 265310
269055 270364 271603 272704 289452 292015 296587 298642 299294
317929 318400 335346 337158 337280 347263 361914 363321 367294
374422 379525 384676

An der heutigen Nachmittagsziehung wurden gezogen
2 Gewinne zu 100000 RM. 132706
4 Gewinne zu 5000 RM. 130390 250701
4 Gewinne zu 3000 RM. 4969 89069
14 Gewinne zu 2000 RM. 39559 66751 129204 134982 162360
202721 325222

28 Gewinne zu 1000 RM. 3108 67083 133049 135635 157254
163608 165691 168688 238018 254853 296223 357980 371256 398615
60 Gewinne zu 500 RM. 10812 13186 16550 39665 47497 62179
64469 93554 115762 118749 130036 134879 136930 144207 164530
162258 162875 180396 198811 213888 234682 267795 276953 278177
309557 329305 369027 372714 374612 380079

184 Gewinne zu 300 RM. 779 1190 3633 6441 11503 15549 28661
34245 34710 39720 41660 50000 53878 64239 81423 82380 82666
83778 85953 88070 89337 97454 106825 109200 114985 118816
129578 132254 147485 148348 149039 153398 154364 156099 157981
160777 167445 168571 169352 177642 181587 189272 190614 192382
193424 198796 204317 211047 223452 223598 223926 229149 231782
231813 235867 242161 243011 246832 253105 253808 262955 267988
274290 278796 286857 291049 294781 297471 299850 302625 304788
305932 315478 316670 326917 328634 330245 330910 333855 335916
349892 354685 355831 357536 367442 386600 389686 377642 379106
392647 392216 396694

Um Gewinnrabe verbleiben: 2 Gewinne zu je 1000000, 2 zu je 500000,
2 zu je 75000, 4 zu je 50000, 6 zu je 30000, 12 zu je 20000,
64 zu je 10000, 114 zu je 5000, 216 zu je 3000, 574 zu je 2000,
1568 zu je 1000, 2734 zu je 500, 5514 zu je 300, 131188 zu je 150 RM.

cert rozrywkowy. 16.50 Pogad. aktualna. 17.00
„Kształcenie woli dziecka”, pogad. 17.15 „Od Aten
do Bayreuth”: (audycja VI): „Bogowie pod pręgiem-
rzem”. 17.50 Przegląd wydawnictw. 18.00 Komun.
śniegowy. 18.10 Fortepian i skrzypce (płyty). 18.30
Progr. na jutro. 18.35 Audycja dla wsi. 19.00 Kome-
dia A. Fredry: „Pan Benet”. 19.30 Muzyka lekka.
19.45 Pog. aktualna. 20.00 Koncert. 21.00 Dz. wie-
czorny. 22.10 Muzyka taneczna. 22.50 Ostatnie wia-
domości. 23.00 Muzyka taneczna.

Toruń.

11.40 Płyty. 13.00 Płyty. 14.00 Wiadomości z Po-
morza. 18.15 Polskie utwory wiolonczelowe. 18.40
„Spółdzielczość wśród bezrobotnych w Grudzią-
dzu” — pogadanka. 20.00 G. Verdi: opera „Aida”.
22.10 Muzyka taneczna. 23.00 „Fala od Bałtyku”.
„Morze wola” — obrazek słuchowiskowy.

Odpowiedzi Redakcji

Panu M. W sprawie testamentu opiewają prze-
pisy, że testament musi być własnoręcznie napisa-
ny i podpisany. Oczywiście, że testament można
dać sporządzić przez notariusza, ale w opisanym
nam wypadku wystarczy testament spisany włas-
noręcznie i podpisany własnoręcznie. Nie należy
zapomnieć w nagłówku miejscowości i daty spisa-
nia testamentu.

Druk i nakład S. Pieniężnego w Olsztynie. Redak-
tor za dział ogłoszeniowy również S. Pieniężny.
D. A. I. 1938: 926. Cennik ogłoszeń nr. 3 z 1. 12. 1935.

Kropidła

poleca

Księg. „Gazety Olsztyńskiej”

Zeitungsbestellschein

Herr / Frau / Fräulein

bestelle hiermit für den Monat März

Stück	Titel der Zeitschrift	Monatlicher Bezugspreis	Zustell- gebühr
1	„Gazeta Olsztyńska”	1.30 Rmk.	36 Pfennig

Betrag von RM. Pl.

erhalten zu haben, bescheinigt

den 1938.

(Unterschrift d. einziehenden Beamten)

Belle